



EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

PL

Przemówienie

18 stycznia 2021 r.

Przemówienie Klause-Heinera Lehnego, Prezesa Europejskiego Trybunału Obrachunkowego

Prezentacja sprawozdania rocznego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego
za 2019 r.

Sesja plenarna Parlamentu Europejskiego (Bruksela)

18 stycznia 2021 r.

W przypadku rozbieżności tekstem właściwym
jest wygłoszony tekst przemówienia.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Szanowny Panie Przewodniczący!

Szanowna Pani Przewodnicząca Komisji Kontroli Budżetowej!

Szanowni sprawozdawcy i kontrsprawozdawcy w procedurze udzielania absolutorium!

Szanowne Panie Posłanki, szanowni Panowie Posłowie!

Szanowny Panie Komisarzu!

Szanowni przedstawiciele prezydencji Rady!

Szanowni Państwo!

Obecne czasy stawiają przed nami wiele wyzwań. Jak zawsze w historii Unii Europejskiej, wielkie kryzysy prowadzą do wielkich postępów i innowacji, które wydawały nam się niemożliwe jeszcze kilka miesięcy wcześniej.

Dzięki wytrwałości Parlamentu udało się podjąć w porę ważne decyzje i osiągnąć porozumienia, które będą miały wpływ na kształt unijnych wydatków i zarządzanie finansami w UE przez kolejne siedem lat. Sukcesy te nie byłyby możliwe bez udziału ustępującej prezydencji Rady i Komisji, którym również należą się gratulacje. Można teraz oczekiwać na – miejmy nadzieję szybką – ratyfikację decyzji w sprawie zasobów własnych przez państwa członkowskie.

Mam przyjemność uczestniczyć w dzisiejszej sesji wspólnie z innym członkiem Trybunału, Tonym Murphym, odpowiedzialnym za sprawozdanie roczne. Pragniemy wspólnie zaprezentować Państwu i omówić sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego za 2019 r.

Ze względu na szczególne okoliczności wynikające z trwającego kryzysu związanego z COVID-19 tegoroczna prezentacja ma miejsce nieco później niż zazwyczaj. Taki obrót spraw można jednak uznać wręcz za **korzystny**, ponieważ prace Komisji Kontroli Budżetowej dotyczące absolutorium znajdują się już na zaawansowanym etapie. Dzięki temu wiedza, którą zyskali Państwo podczas rozmaitych przesłuchań w ostatnich tygodniach, może wzbogacić naszą dzisiejszą debatę.

Jest szczególnie istotne, by decyzje polityczne, które Państwo podejmują lub na które wyrażają Państwo zgodę na tej sali, przekładały się na wymierne rezultaty w terenie. Równie ważne jest, by mogli Państwo ocenić, jakie rozwiązania się sprawdziły, a jakie nie, i w jaki sposób można wprowadzić usprawnienia.

Wielką rolę do odegrania mają w tym względzie szczegółowe i niezależne kontrole prowadzone przez Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Na tym etapie ustalenia Trybunału dotyczące 2019 r. są już dobrze znane. Trybunał po raz kolejny wydał opinię bez zastrzeżeń na temat wiarygodności rozliczeń i prawidłowości dochodów.

W odniesieniu do wydatków Trybunał szacuje natomiast, że ogólny poziom błędu pozostał **zasadniczo niezmienny** – w 2019 r. wyniósł **2,7%**, podczas gdy w 2018 r. wynosił 2,6%. Za tą ogólną wartością kryją się oczywiście istotne różnice między poszczególnymi obszarami polityki.

W dziale „**Konkurencyjność**” poziom błędu oszacowany przez Trybunał wzrósł (do **4%**), co w dużej mierze wynikało z kosztów niekwalifikowalnych.

W dziale „**Zasoby naturalne**” Trybunał odnotował usprawnienia, dzięki którym szacowany poziom błędu obniżył się do **1,9%**.

W dziale „**Administracja**” Trybunał nie stwierdził istotnego poziomu błędu, podobnie jak w poprzednich latach.

Trybunał oszacował, że poziom błędu w dziale „**Spójność**” wynosi **4,4%**, po uwzględnieniu korekt dokonanych przez władze państw członkowskich. Jest zatem niższy niż w zeszłym roku, ale wciąż przekracza próg istotności. Ponadto jeśli w nadchodzących latach organy krajowe i Komisja zdołałyby usunąć niedociągnięcia, które kontrolerzy Trybunału wykryli w oszacowanych przez nie poziomach błędu, Trybunał mógłby w większym stopniu korzystać z wyników prac instytucji audytowych państw członkowskich. Obecny stan rzeczy na to jednak nie pozwala. Jestem świadom, że Komisja jest bardzo zdeterminowana, by osiągnąć ten cel, ale do tego konieczne jest podjęcie znacznych wysiłków na wszystkich szczeblach.

Szanowni Państwo!

Od kilku lat Trybunał wprowadza rozróżnienie między wydatkami, które uznaje za **obarczone wysokim ryzykiem błędu** (np. w dziale „Spójność”, w którym za zarządzanie odpowiadają również państwa członkowskie), i tymi, które uznaje za obarczone niskim ryzykiem. W wydatkach obarczonych wysokim ryzykiem występuje istotny poziom błędu szacowany na **4,9%** (w 2018 r. wyniósł on 4,5%). W 2019 r. zwiększył się do 53% **udział** wydatków obarczonych wysokim ryzykiem, w szczególności wydatków w dziale „Spójność”. Ten większy udział sam w sobie nie stanowi problemu. Oznacza to jednak, że istotny poziom błędu występuje w większej części populacji objętej kontrolą Trybunału – a zatem błąd ma

charakter rozległy. Z tego względu w przypadku roku budżetowego 2019 Trybunał Obrachunkowy podjął decyzję o wydaniu w odniesieniu do wydatków **opinii negatywnej**, a nie, tak jak w poprzednich latach, opinii z zastrzeżeniem.

Opinii tej **nie** należy postrzegać jako zarzutu skierowanego wyłącznie pod adresem Komisji – w końcu to **władze państw członkowskich** zarządzają około 74% wydatków UE. Każdy podmiot w tym systemie ma rolę do odegrania, a nadmierne uproszczenia nic nie wnoszą do debaty. Ponadto tej opinii **nie** należy traktować jako oznaki, że **zaprzepaszczono dotychczasowe osiągnięcia** w zarządzaniu finansami UE. W porównaniu z sytuacją sprzed dekady dokonano bowiem ogromnych postępów.

Za ogólnym wnioskiem Trybunału dotyczącym 2019 r. kryją się **bardzo zróżnicowane** wnioski sformułowane w odniesieniu do poszczególnych obszarów wydatków. Wiem, że przyglądają się Państwo tym obszarom w ramach przygotowań Parlamentu do podjęcia decyzji w sprawie udzielenia absolutorium.

Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Wybiegając myślą w przyszłość, chciałbym zwrócić uwagę na trzy zasadnicze kwestie.

Po pierwsze, wolałbym, by zamiast debat – oczywiście istotnych – na temat procedur mianowania do Prokuratury Europejskiej, które są planowane w tym tygodniu, Prokuratura Europejska prowadziła już działalność i stanowiła silne ramię **chroniące interesy finansowe UE** przed nieprawidłowościami i nadużyciami, tak jak gdyby były to interesy krajowe. Najwyższy czas, by Prokuratura rozpoczęła działalność i zyskała konieczne zasoby. Wiem, że zarówno Europejski Prokurator Generalny, jak i Państwo jesteście bardzo zdeterminowani, by osiągnąć ten cel. Trybunał Obrachunkowy jest oczywiście gotów udzielić wszelkiego wsparcia, zgodnie z powierzonymi mu uprawnieniami kontrolnymi.

Po drugie, Trybunał odnotował, że jego sprawozdania zostały wspomniane jako jedno z możliwych źródeł informacji na potrzeby dokonywania przez Komisję ocen jakościowych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2020/2092 („w sprawie ogólnego systemu **warunkowości** służącego ochronie budżetu Unii”). Zwracając uwagę na oczywistą kwestię, tj. że istnieje „wyraźne powiązanie między poszanowaniem państwa prawnego a skutecznym wykonywaniem budżetu Unii zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami”, unijny prawodawca nakreślił nieprzekraczalną granicę, która w razie potrzeby będzie musiała zostać wyegzekwowana w praktyce. Jednocześnie chciałbym zauważyć z zadowoleniem, że szereg zaleceń Trybunału zostało uwzględnionych w procesie legislacyjnym, w szczególności w odniesieniu do interesów odbiorców końcowych lub beneficjentów środków UE.

Po trzecie, Trybunał wielokrotnie w swoich sprawozdaniach zwracał uwagę Parlamentu, że w wielu państwach członkowskich **absorpcja** środków UE wciąż stanowi problem, niezależnie od celów lub wymogów ustanowionych na szczeblu politycznym. Kwestia ta przyczyniła się do dalszego wzrostu kwoty zobowiązań pozostających do spłaty, która na koniec 2019 r. wyniosła 298 mld euro. Nie zmienia to faktu, że kwota ta wciąż musi zostać wykorzystana zgodnie z celami zamierzonymi przez prawodawców. Problem opóźnień w wydatkowaniu środków wymaga podjęcia pilnych działań przez państwa członkowskie, w których występuje.

Chciałbym również skorzystać z tej okazji, by poruszyć dwie praktyczne kwestie dotyczące przyszłych zadań Trybunału.

Wraz z uruchomieniem instrumentu Next Generation EU finansowanie UE w nadchodzących latach niemal się podwoi. Kwestię tę już poruszyliśmy na posiedzeniu Komisji Kontroli Budżetowej, w którym uczestniczyłem w listopadzie. Chciałbym poinformować Państwa, że Trybunał analizuje obecnie, jakie konsekwencje ta zmiana będzie miała dla naszego zespołu kontrolerów, zarówno jeśli chodzi o powierzone im **zadania**, jak i konieczne zasoby. Podwojenie finansowania UE będzie miało bez wątpienia wpływ na **potrzeby kadrowe** Trybunału. Mam nadzieję, że wkrótce będę mógł Państwu przedstawić więcej informacji w tym względzie.

Na koniec chciałbym zwrócić Państwa uwagę na pilotażowe sprawozdanie Trybunału dotyczące wyników wykonania budżetu UE – stan na koniec 2019. Powstało ono w odpowiedzi na życzenie wielu z Państwa, by Trybunał kładł w swoich pracach kontrolnych większy nacisk na wyniki wykonania budżetu UE i analizę informacji, które Komisja przedstawia w tej dziedzinie.

Szanowni Państwo, czas na podsumowanie.

W tych trudnych czasach na państwach członkowskich i Komisji Europejskiej spoczywa ogromna odpowiedzialność za solidne i wydajne zarządzanie środkami finansowymi UE. Sprawozdanie roczne Trybunału – które mam przyjemność omówić dzisiaj z Państwem – wskazuje, że **konieczne są dalsze wysiłki w tym kierunku**. Państwo natomiast, jako posłowie i posłanki do Parlamentu Europejskiego wybrani w wyborach bezpośrednich, ponoszą **wielką odpowiedzialność** za realizację tego zadania, sprawując kontrolę ustawodawczą i polityczną.

Dziękuję za uwagę.